

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 179.

V Ljubljani, v torek 5. avgusta 1884.

Letnik XII.

Obrtnija in krščanstvo.

I. Socijalno gibanje.

Luis Blanc, eden najdarovitejših zastopnikov socializma preteklih let, končá svoje delo o „uredbi dela“ s to-le opazko: kaj bi rekli o moži, ki bi zadnja leta Ludovika XV. govoril:

„Glejte, kako velika je še moč plemstva; državne službe so izključljivo le za plemstvo, njegove so vse dvorne službe, vojno preskrbuje s častniki ter uživa še mnogo prednosti, — pa le nekaj let še, in vsa ta aristokracija postala bode ničla; ena noč bode zadostovala, in zrušil se bode oder fevdalnega sostava; obrtnija se še pokori ceham in bratovščinam, toda po najhitrejši vseh prekucij oživilo se bode načelo neomejene obrtnijske prostosti, vse te preosnove bodo tako popolne, da od vse sedanje uprave v kratkem časi ne bode ostalo ničesa.“

Kaj bi toraj rekli o moži, ki bi bil nekaj let pred 1789 tako govoril? Imenovali bi ga bili sanjača! A vendar se ni motil! Luis Blanc je napovedal s temi vrsticami bližajoče se socijalno gibanje, nov socijalni red na razvalinah prejšnjega.

In morda ni tako? Vprašajmo francosko februarno revolucijo. Delavci so skušali oprostiti se kapitalizmu, zahtevali so večje plačilo in več počitka. Ta revolucija je toraj hotela pomagati revnim, oprostiti delavce, vrediti delo, da bi vsak imel pravico in dolžnost do dela. Srednji in četrti stan sta se merila v krvavem boji. Četrti stan je podlegel, socijalna revolucija pa je vzrastla in stopila v življenje časa.

Kdor pa misli, da bode politična prostost ovečala socijalno gibanje, moti se zelo. Grški narod je bil gotovo prost, užival je popolno enakopravnost, pot mu je bila odprta do vseh državnih služb, in vendar ga je vničil socijalni boj. In kako je bilo v Rimu? Stari Rim je bojeval nevarne politične boje, vil je vence slave okoli glav svojih slavnih sinov, vredil brez krvi enakopravnost obeh stanov;

toda kal nevihte je že kalila v laških tleh. Kar so očetje sejali, želi so sinovi v smrt svojih vnukov. Grachi so položili seme v zemljo, ki se je razvilo v domačih vojskah, in te so pogubile mogočni narod. In kakošno je bilo to seme? Krivični davki, trdo oderuštvo, neusmiljeno ravnanje s sužnjimi in samopašnost bogatinov, ki so segali po državnem zemljišči; to so bili vzroki rimskega propada. Bogatini so zatirali ljudstvo, ljudstvo se je uprlo bogatinom. Bogatini so s svojim nenavnim življenjem spridili in ostrupili priprosti narod; oni so postali gospodstva-željna oligarhija, ta pa krvižejna druhal; materijalizem je prešel vsem v mozeg in kost. Samopašnost je skopala svetu gospodujočemu Rimu zevajoči propad.

Morda more pa vednost rešiti socijalno vprašanje? Da — ko bi zadostovalo le spoznanje. Toda more li najkorenitejše spoznanje in „najprostejša“ vednost vstvariti pravno velike značaje in omikati ljudi, da bi hladnokrvno darovali življenje za svoje brate? Le npravne moči in sile morejo omejiti silno gibanje, vstaviti reke deroči tok. A kdo nam naj prinese te moči na smrtno posteljo našega veka?

II. Obrtnija.

In kako je sedaj?

Denar je sveta vladar, to geslo gospoduje sedaj na svetu. A denar je tudi slepar, in gorje mu, ki ga nema. Sebičnost je gibajoči življ v narodnem gospodarstvu. Materializem je zastrupil tudi pri nas načelo prostega tekmovanja (konkurence). Fevdalni boji starih grajščakov so utihnili, a pojavili so se drugi. Ena delavnica pobija drugo, ena kupčevalnica svojo sosedo, eno kupčijsko mesto svojega tekmeča, kupčijsk narod svojega nasprotnika. Stanovske prednosti so se umaknile pravicam (?) kapitalizmu; trpljenje robov prevzeli so moderni sužnji, delavci; velika podvzetja vničujejo srednja in požirajo mala. Kakor se je v Rimu ločila „nobilitas“ od navadne „plebs“, tako se loči sedaj veliko meščanstvo od četrttega stanu. Krivično oderuštvo in rop slavita se kot modrost.

In kaj je prava podlaga ekstenzivne konkurence? „Gosto, pa revno prebivalstvo, navajeno na slab živež, ki se mora zadovoljiti z revnim plačilom.“ (Roesler). Le pomislimo, kako zelo se ponarejajo in kvarijo živež in drugi izdelki, n. pr. kruh, ki je neka zmes podzemljice, divjega kostanja, krede, goluna, mavca in moke. In kako sleparijo tovarnarji s svojim blagom sedanje prebivalstvo, odirajo svoje delavce pri obleki, živeži in stanovanji?

Malo plačilo delavcev prisililo je tudi žene in otroke v tovarne; in znano je, koliko škodujejo tovarne npravnosti in družinskemu življenju. Nek opazovalec piše o tem: „Otroci zapusté svoje stariše blizo tovarn navadno zelo mladi; dekleta in dečki šestnajstih lét čutijo, da vživajo večjo prostost in slajše življenje v tuji hiši. Srednja starost ženinov je 19 do 21, nevest 16 do 19 let. Dečki in mlade deklice so stariši slabih otrok, ki potrebujejo, česar nimajo — materine skrbi. Oče in mati zaslužita k večjemu par goldinarjev na teden, da si kupujeta najpotrebnejšega živeža in plačujeta za stanovanje v mokrih, zaduhlih beznicah. Denar in stroji so ustvarili tako človeško pleme, da se loči od svojega gospodarja duševno in telesno, kakor „paria“ od „hindu“. Žalostna slava modernih národnih gospodarjev, ki so vzredili ta mali pokvečeni in shujšani človeški rod z bedastimi in temnimi očmi, bolešno bledobo, mršavim obrazom, nerazvitimi potezami in udi.“

Posebno iz ogljarskih jam pripovedujejo se strašne reči. Vsled velike vročine nosijo delavci le srajce, ali celó teh ne; lep pouk za mladino! A tudi v drugih tovarnah so pozabili gospodarji vso previdnost in skrb. Žene in otroci obiskujejo žganjarije, dečki in dekleta so brez nadzorovanja itd. Delavec postane stroj brez misli in duha, ponižan je do neumne živine. Enako žalostna je tudi z našim kmetom. Pregarjajo ga od jutra do mraka, od hiše do hiše, vržejo ga iz domovanja, kakor svinjo ali kravo iz hleva. Oče gre s trebuhom za kruhom, mati berači, otroci se razgubé križem-sveta. Naši kmetje trpé, ali ginejo, če ne morejo več trpeti. Delo je končano: v

LISTEK.

Iz Brezja do Zatičine.

(Dalje.)

„Vidiš, prijatelj, to in pa še nevednost verska in druga tlači tudi najine rojake. Pa vsaj vse to je zmeraj v zvezi. Kdor ni podučen dobro v veri, tega tlačijo tudi druga zla in narobe. Prosim te pa, ne misli, da s tem kaj očitam veroučiteljem. Ne, ker oni storé kolikor morejo v pičem času, ki je odmerjen zdaj v šoli temu važnemu predmetu. — Pa prijatelj, pomagaj mi zdaj na pravo pot, od ktere sem tako zašel. Dejal sem, da je naš kraj in sploh Dolenjsko od sveta zapuščen. Izraz zapuščen pa je treba omejiti, da ne pride kdo in ne poreče, ako je od sveta zapuščen, le sam verjemi, da vas vsi tlačijo, ker vsaj ti vas ne zapusté, ki vas tlačijo in za „Spodnjake“ delajo. V tem pomenu nisem mislil te besede, ampak v mislih mi je bila duševna zapuščenost. Jaz bi rad, da bi naše ljudi kdo podučil v tem in onem. Kdo pa naj jih uči? Ali učitelji, ki imajo učiti toliko nepotrebnih predmetov in imajo po šoli opraviti toliko nujnega dela, da jim ne ostaja za to nič časa? Ne, ampak to storiti more le pre-

častita duhovščina, kakor je dejal Strnišček. Ko bi vse duhovnike prešinjal Slomščekov duh, dosegli bi ta namen kmalo, ker pa temu ni tako, je težko reči: tako in tako ravnajte. Posamezni nekteri veliko storé: posojujejo ljudem časopise, kedar jih sami preberó, zbirajo fante in može okrog sebe ob nedeljah in jim med onim časom, ko drugi popivajo ali posedajo okrog hišnih vogalov, pripovedujejo to in ono, kar je dobro za-nje. Tudi ženskega spola ne pusté brez poduka, ampak jih podpirajo s knjigo in besedo. Na ta način koristijo ljudstvu jako veliko v mnogih ozirih. Ako so pa napravljena v ta namen celó kakova društva, zgodi se seveda lahko še več dobrega. Leta 1874, če se ne motim, je tudi za Zatiški okraj neki dopisnik v „Slovencu“ nasvetoval nekako tako društvo, ki naj bi zborovalo zdaj v Zatičini, zdaj v Višnji Gori, zdaj na Krki, pa to ostal je le nasvèt.“

„Ne bilo bi napačno ne kaj tacega — pravi po dolzem molku prijatelj Tone. Večkrat se zbere tu pa tam veliko gospodov, recimo ob godovih svojih sosedov. Tačas bi prišli skupaj nekoliko poprej, povabili na kak primeren prostor ljudi, pa bi imel kdo kak govor ali bi kaj pokazal, potem bi se pa po domače pomenili o potrebnih rečeh. Ob taci pri-ložnostih bi se ne izgubilo toliko časa, ker bi se že

tako in tako tam zbrali, dosegli bi pa lahko veliko z združenimi močmi. — Pa zdaj sva že daleč prišla. O tem bi se dalo marsikaj reči, ali kaj hočeva midva. Ko bi taka beseda prišla od kod drugod, bi morda imela kaj vspeha, naju pa nihče ne sliši.“

„Dobro govoriš, Tone. Kdo bo zmeraj tožil in lamentacije pel? — Veliki teden je že minul, zdaj bodiva vesela. Le poglej, kako je okrog vse lepo. Vse zeleni in cvete in tički tako lepo pojó. In po vrhu še ta lepa raván, spredaj in zadaj in na levi pa oni prijetni hribi, ki se tako zvedavo ozirajo semkaj. Pa saj kdo bi se ne? Ta „Veliki Travník“ res ni kar si bodi. Pol ure dolžine je že nekaj. Marsikak voziček mrvice zraste vsako leto tukaj. In koliko lepega polja je zraven! Koliko dobrote je skazala blaga nadvojvodinja Virida Zatiškemu samostanu, ko mu je podarila ta travnik!“

„To je bila Leopolda III. žena — kaj ne — ki je po moževi smrti prebivala na samotni „Pristavici“ pri Št. Lambertu nad Št. Vidom in je pokopana v Zatičini na listovi strani altarja tam, kjer je na zidu tista spačja kača.“

(Dalje prih.)

hiši kraljuje oderuh, polje obdeluje debeluh, revež pa drugim grudo oteplje. Tako je drugod, tako je pri nas.

Na Francoskem n. pr. govorili so nedavno delavci: „Mi pogrešamo zdatnega sredstva obrtniškega pouka. Otroci naši preživé svoja mlada leta v nezdravih in škodljivih krogih tovarn, ali pa kot rokodelski učenci v delavnicah, ki so podobne po vsem hramom starih sužnjev. Žene naše zapuščajo ognjišče in morajo opravljati opravila, ki nasprotujejo njihovi naravi in škodujejo družinskemu življenju itd.“ Ali naj bi govorili še v versko - nravnem življenju delavcev po tovarnah in večjih delavnicah? Tu gospoduje največja spridenost. Pijančevanje, brezboštvo, razuzdanost, prostitucija in detomori so na dnevnem redu. More li biti drugače? Ali se skrbi za otroško vzgojo delavcev? Ali se delavcu dovoli počitek ob nedeljah in praznikih? Ali ne gine pri slabem kruhu in zaduhlem stanovanji delavska moč? Facta loquuntur!

Vzemite v roke, ki zmajujete z glavami, Dunajski časnik „Oesterreichische Monatschrift für christliche Socialreform“. Tu odkriva z istinitimi dokazi izveden opazovalec neusmiljeno oderuštvo in neomejeno samovoljnost tovarnarjev in podvzetnikov, prekuovalcev in drugih skupuhov (recte goljufov). Delavec dela od jutra do mraka, je korun in vodene cmoke, spi na kupu smeljene slame; „gospod“ pa vrti duhtečo smodko med zobmi in sedi pri kozarci hladnega piva. O zlata prostost! „Laisser travailler!“ zakliče žid Bamberger v nemški zbornici.

Omenjeni mesečnik pripoveduje tudi vzgled, kako zná nek „podvzetnik“ pridobiti si delavskih moči brez plačila. On sprejme namreč v pouk mlade deklice s pogojem, da mu delajo po štiri tedne za „skušnjo“. Te štiri tedne mu delajo deklice zjutraj od 5. in zvečer do 8. ure. Ko preteče štiritedenska skušnja, odslovi jih, češ „da niso za rabo“. In da morajo nesrečne deklice biti zadovoljne tudi z dvomljivo „ljubeznjivostjo“, omenimo le memogredé.

Res, da so ti trinogi večinoma le židovskega pokolenja, a tudi „krščenih“ židov se ne manjka.

Sedanja naša obrtnija se peča le z dobičkarijo. Vse skovati v denar, to je ideal življenja. Posledica tega pa je podkupljivost, ki za denar vse proda: čast in poštenje, prijateljstvo in bratoljubje, ki na drugi strani pa zopet za denar vse doseči hoče.

Ta sostav pa ne neti vojske le v lastni domovini, temveč tudi v življenji narodov. V obrtniji močnejši narod izsesava slabejšega, z isto močjo prostega tekmovanja, ki v sredini enega naroda velsili kapitalizma pomaga do zmage nad delavcem. S tem sostavom je Anglija spodkopala obrtniško samostojnost Portugalske, Turčije, Irije in zapadne Indije. Angleži so si nagrabili v Kalkuti neizmerne bogastva, ob enem pa potisnili v nesrečo nad 300.000 ljudi.

(Dalje prih.)

Italiji nasprotna podoba.

4. maja 1883. l. je bil imenovan zastopnikom papeževim v Perziji P. Jakob Thomas iz reda Lazaristov. Kmalu po svojem imenovanju nastopi svojo pot na odločeni mu prostor in po dolgem in trudopolnem potovanju dospé v glavno mesto Perzije 10. novembra, kjer ga čaka nenavadno časten in veličasten sprejem. Že na poslednjo pošto postajo mu dojde naproti obilo katoličanov, in kar je bolj čudno: imenitni muzelman, kterege ni sram ponašati se s tem, da zdatno podpira katoliške misijonarje, mu pošlje naproti bogato okinčano kočijo. Tako dojde do mestnih vrat. Tukaj ga pričakuje paradni voz francoskega poslanca g. Balloy-a, policija na konjih; sam načelnik policijski, grof Monfort, če tudi še bolan vsed padca, vendar le osobno pričakuje poslanca papeževga. Očividno ginjen stopi v voz francoskega poslanika.

Hiša misijonarjev je precej oddaljena od mestnih vrat in vendar po celej poti, po kateri se peljejo, stoji mnogobrojna množica ljudstva, ga spoštljivo se priklanjaje pozdravlja in tudi vojaške straže mu skazujejo po navadi svojo čast. Komaj dospévši v hišo misijonarjev, sprejema obiskajoče katoličane in nekatoličane, med njimi dojde mnogo muzelmanov, hoté ponoviti prijateljske razmere, v kakoršnih so bili z njegovim prednikom, kakor ima sploh tamkaj katoliški misijon mnogo prijateljev. Na dvoru so bili ravno v žalosti zaradi obletnice umora Imam-ov; zato tudi šah poslanca ne more takoj sprejeti;

vendar ga hoče sprejeti en dan pred praznikom, s katerim se ima končati dvorna žalost, in to stori zoper vso navado samo z ozirom na papeževga poslanca, kteremu se je zaradi bližnje zime mudilo, da pred ko mogoče dospe v Tavris in Urmiah, kjer ima svoje navadno bivališče. Radostno prevzame poslanec Francije nalogo, da prelata, svojega domačina, predstavi knezu. Podajo se v njegovo palačo v sledečem redu: Najprej gre dvanajstero služabnikov francoskega poslanstva. Za njimi državni voz z obema poslancema, oba v prazničnem oblačilu za dvorske svečanosti. Naposled kočija s prvim dragomanom v svoji uniformi in misijonski načelnik. Pri prvih vratih kneževga vrta stopi pred nje 12 rudeče oblečenih kneževih slug; prične se sprejem. Počasi in veličastno pomičejo se dalje, vse se jim vklanja in straže jim skazujejo svojo čast. Pri palačnih vratih izstopita oba poslanca, in peljajo jih najpopred v dvorano, kjer jih pričakuje minister vnanjih zadev in dva obrednika ali ceremonarja. Po navadnem pozdravu sledijo tisočera prašanja o katoliških škofih in o papežu, in potem se jima ponudi po ondašnjem običaju čaj in perzijska pipa. Prineso za papežev pismo, ktero je imel seboj poslanec, zlato skledico, in potem gredo k šahu. Naprej minister vnanjih zadev, njemu sledi poslanec papeža, msgr. Thomas, in za njimi poslanec Francije, vsakemu na strani obrednik, za njimi prvi dragoman francoskega poslanstva in naposled misijonski načelnik. Nj. Veličanstvo ji pričakuje v prekrasni dvorani, tapecirani prav po evropski navadi z rumenim damastom; prav orientalski pa je bil kraljevi sedež, ves okovan z dragocenim kamenjem. Kakor so se bili že popred dogovorili zaradi obreda pri sprejemu, šah ni sedel na svojem prestolu, ampak stal pri malej pečici. Papežev in francoski poslanec stopita naprej, trikrat pozdravita po ondodni navadi s trojnim poklonom, toda pokrita, samo vojaško salutirata. Šah je bil oblečen po perziški navadi, vendar bolj priprosto.

Posebno pozornost ste vlekli na-se dve reči: Očali z zlatim okvirom, in težak briljant (žlahtni kamen) na urni verižici. Očali z zlatim okvirom, spadajo k obredu in se jih šah poslužuje le pri posebnih slovesnostih. Prvi poprime besedo francoski poslanec in predstavi P. Thomas-a kot papeževga poslanca in misijonskega glavarja. „Prav dobro, prav dobro“, odgovarja šah. „Vedno sem bil s papežem v najboljših razmerah in ležeče mi je na tem, da te razmere tudi v prihodnje ostanejo najboljše. Potem obrnivši se k papeževemu poslancu: „Dobro došli“; zapovedal bom, da se Vam skazuje Vašemu stanu dostojna čast in da se kristjani varujejo.

A, to pismo papežev! Takoj mu hočem odgovoriti. Radovoljen bode z menoj! S tem je bil končan vradni sprejem, šah tudi sname očale, in prične privatno in popolno prosto zabavanje. Celo vrsto prašanj stavi šah papeževemu poslancu: „Povejte mi o papežu, se izrazi s posebno zadovoljnostjo, je li velike postave? Ali je zdrav? Je li res, da nikdar ne sme ven? Ima gotovo prostorne vrte za sprehajališča, kaj ne? Ja, ja, jaz hočem v Rim, hočem videti papeža. Koliko pa je katoličanov na svetu? Koliko jih štejete v mojem kraljestvu v Perziji? Imate li v Urmiah lepo hišo? Ste li zadovoljni s Perzijsko vlado?“ Velečastiti gospod odgovarja, kakor vé in zna, in tako traja še dalj časa prav prijetna zabava. Njegovo Veličanstvo se obrne tudi na francoskega poslanika, popraševaje po najnovejših novicah v Tongkingu. Vsi pričujoči so se čudili, kako natanko mu je znan ondodni krajepis. Ko se mudi pri šahu okoli pol ure se papežev poslanec poslovi od njega. Drugi dan obiše tudi še vse ministre in najimenitnejše uradnike, in povsod ga sprejemajo z največjo srčnostjo. Posebno nagnjenega misijonom se je kazal princ Noib Sultaneh, in poslanec se mu zahvali za varstvo, ktero skazuje misijonarjem in usmiljenim sestram. („K. M.“)

Tako v muhamedanski Perziji, kaj pa v katoliški Italiji, ktera je ne samo Rim, ampak po spričevanju zgodovine, vsa Italija bolj papeževa nego Humbertova. Pač je morala papeževemu poslancu večkrat na misel hoditi primera: Rim pa Perzija! Tam edino katoliki, tu vladar, vlada in prebivalci večinoma muhamedani in vendar tako grdo, surovo po vse krivično ravnanje s papežom, namestnikom Kristusovim, tu pa tak časten, prijazen, slovesen sprejem njegovega poslanca. Ne rečemo nič več, a to dá marsikaj misliti, ki ni na čast Evropski omiki.

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. avgusta.

Notranje dežele.

Pokrovitelj kompromisne politike, ekse-lenca *Chlumetzky*, jel ji je v svojem glasilu „Tagesbote, a. M.“ levite brati. Na Moravskem spravi jo je namreč on letos v življenje, takoj na to bilo je nekaj slišati o njej v štajarskem velikoposestvu, ktera se je pa pozneje menda popolnoma razbila. Tudi po dolnji Avstriji poskušajo njene glasove. Z besedo: povsod ondi, kjer so do sedaj prevagovali liberalci; so se ljudje njih in njihovega gospodstva popolno naveličali in si prav iz celega srca želé obojemu konca. Od tod toraj srednje stranke, ki povsod po omenjenih deželah skušajo na površje prodreti. Chlumetzky je ta politični preobrat po deželah nekaj časa s zadovoljnostjo gledal, kajti mož se je nadjal, da se bode kompromisna politika tudi ondi vgnjezdila, kjer je odločno slovanski ali pa vsaj konservativni živelj na površji, toda zmotil se je. Rad, neizrečeno rad bi bil videl, ko bi se bil tudi v českem deželnem zboru napravil kak kompromis. Zarad tega pa toliko groma v enem poslednjih njegovih listov proti enostranski vpeljavi kompromisne politike! Chlumetzky modruje: „Če je splošna želja, da zmerna stranka povsod pride na krmilo, zakaj pa to potem ni veljavno za vse dežele? Zakaj velja to le po dolnji Avstriji, po Štajarskem, zakaj ne tudi po gorenje-avstrijskem, Tirolu, Solnograadu, na Predarlskem, Kranjskem, v Dalmaciji in na Českem? O Galiciji pa še govoriti nečem. Kdo je še slišal, da bi si bila vlada kaj prizadela. da bi bila v Praški deželni zbornici zmerno srednjo stranko na površje spravila, kakor si drugod to na vso moč prizadeva? Nikdo ni čul ničesa, vse je tiho! To je čudno, prav čudno in vsega premisleka vredno!“ — Želeti je vsekako, da bi liberalci popolno sprevideli, da jim povsodi tal zmanjkuje.

Tudi *Poljaki* imajo svoje hrepenenje po združenji Galicije z Bukovino, ker mislijo na ta način krepko podpreti ondi živeče Poljake in Rusine, ki so v manjšini nasproti Rumuncem. „Politik“ se pa taki v novejšem času javljajoči se politiki protivi, rekoč, da je današnjemu času neugodno in na več mestih še naravnost škodljiva. Le en sam slučaj izjemlje v tem oziru in ta je združenje Slovencev v jedno skupino, ktera bi bila potem mogočen jez proti laškemu navalu. To združenje v današnjem času, pravi „Politik“ bi se dalo opravičiti tudi iz državnega stališča gledé ohranjenja Avstrije same.

Hrvaškega bana je presvitli cesar poklical k sebi v Ischl, kjer mu bode razodel svoje mnenje gledé sedanjega političnega položaja na Hrvaškem, kjer ima dr. Starčević silno množico za saboj, deloma ker so jo njegovi ljudje znali navdušiti, in množica vedno le za tistim dère, kdor zna mnogo hrupa in velik škandal delati. Tudi po Istri imela je Starčevićeveva stranka veliko privrženecv; število taistih se pa od dne do dne zmanjšuje, kajti isterski Hrvatje spregledujejo, da jih le strog konservatizem zamore lahonskega hlapčonstva rešiti in jeli so se ga toraj tudi že oprijemati. Ljubzen do domovine oprta na konservatizem je vstrajna kakor kovano železo in ta se je jela med našimi brati po Istri širiti na vse kraje. Kedar bo prešinila tudi poslednji kotiček revne isterske zemlje, tedaj bo ondi konec laškega gospodstva.

Cesarjev rojstni dan obhajali bodo letos v *Budapešti* na posebno slovesen način. 18. avgusta izročili bodo namreč velikansk centralni kolo-dvor, kjer se bodo vse v Budapešt držeče železnice sklepale, javnemu prometu. Ogerski se mora hoté ali nehoté priznati, da posebno v prometnem oziru napreduje, kar se tiče železnice; toliko bolj se je pa čuditi, da v poštne oziru zaostaja posebno gledé javne varnosti. Komaj je dobro pol leta minulo, in že čujemo o tretji velikanski tatvini, ki so ji v Budapeštu na pošti na sled prišli. Kje je tat, se dosedaj še prav ne vé. Ogri pravijo, da na Dunaji ali pa med potjo, Dunajčani zopet narobe trdijo. Da se je v Budapeštu kaj takega v teku šest mesecev že v tretje prigodilo, pravijo, da je mnogo vzrok tudi zastarela in današnjemu času ne več ugodna poštna kontrola in pa policija v Budapeštu, ki je neki pravi uzor takošne policije, kakoršna bi — ne smela biti. Nam se pa zdi, da so to vse le postranske pomanjkljivosti, ki so seveda tudi potrebne. Prva pomanjkljivost pak je spridenost obojega pri madjarskih poštah nameščenega. Dokler se tukaj ne bo nastavilo obojega, tako uradniki kakor služabniki, ki ne bodo gojenci sedanjega liberalizma, tako dolgo se pač ni nadjati, da bi se na bolje obrnilo. Kjer ni prave pravne zaslombe, ondi tudi najmočnejši značaj ob času potrebe ali pa skušnjava omahne in propade. Tukaj je treba prve pomoči, in ta je povsod prva potreba, drugo pride samo po sebi.

Vnanje države.

Srbsko-bolgarski razpor bliža se svoji rešitvi. Kakošna da bo tista, se pač še ne vé, toliko pa menda že sedaj slutijo, da Srbija ne bo vseh svojih zahtevanj na površji obdržala. Posebno točka o lastnini Bregovski splavala ji bo menda po vodi

in se bo Bregova, kakor se govori, Bolgariji pripoznala za lastnino, proti temu, da Bolgarija Srbijo za to primerno z denarjem odškoduje.

Srbski bivši finančni minister Mijatović, sedaj poslanik na britanskem dvoru v Londonu, dobil je od kralja pooblastilo, da naj skuša z angleškimi in francoskimi bogataši napraviti pogodbo zaradi kakega posojila. Potrebovali bi menda dvoje takih posojil. Prvo bi rada dobila država sama za kakih 25 milijonov frankov, drugo pa nekaj manjše prestolnica Beligradska. Čudno se nam zdi, da se je Srbija na Angleško obrnila, ker sicer enake državne operacije večinoma z avstrijsko „Länderbanko“ sklepa. Da bodo posojila lahko dobili, niti dvoma ni, ker je najmlajša kraljevina, kar se tiče državnega zadolženja še skoraj popolnoma nedolžna, vsekako pa še stotino ni toliko zadolžena, kakor so druge države. Dolg se je v Srbiji še le začel delati, od kar so se zopet politično oživljeni jeli po modernih državah ravnati; odkar so si napravili večjo stalno vojsko, če tudi je v primeri z našo še jako pičila; odkar so si pomnožili uradnike in dostojanstvenike in odkar so se sploh novošegnega življenja poprijeli.

Preganjanje katoliških duhovnov na **Nemškem**, katerim je njihova služba nad državno postavo, razteza se še celó čez meje nemške države. Tudi v Avstriji imamo višjega duhovna, kateremu je pruska vlada prepovedala obiskovati izročene mu ovčice, ktere so podaniki nemške države. Kardinal in nadškof Olomuški, deželni grof Fürstenberg, je ta veliki duhoven, ki ne sme obiskavati izročeni mu ovčice, ki so sicer pod njegovo škofijo, pa podložni nemškemu cesarju. Nemški cesar je pa sedaj ravno tega škofa za časa svojega bivanja v Gasteinu na Solnograškem k sebi na kosilo povabil, kakor „Ratib. Ztg.“ poroča, če tudi ima dotični ukaz pruske oblasti še veljavo.

Berolinska policija zasledila je velikansk **komplot anarhistov in nihilistov**, ki so si podali roke osobito v svrhu umora političnih velikarov, posebno pa kronanih glav po Evropi. V Kodanji so nameravali napraviti velik shod, na katerem so se bili namenili posvetovati o umoru ruskega cara, vsaj tako je Londonska policija v Berlinu in v Petrogradu, kakor tudi na Dunaj poročala. Da tudi nemškemu cesarju po življenji strežejo, je že davno policiji znano; za to so pa že sedaj grad Babelsberg, kjer se bo to poletje po dokončanih vojaških vajah nemška cesarska družina naselila, za tujce zaprli, ker se bojé anarhistov in dinamita, ktereга ti ljudje vedno za saboj nosijo. Da so v Berlinu v resnici nekemu večjemu komplotu na sledu, dokazuje tudi sledeče. Berolinska policija išče poslednjega pravega posestnika naslednjih vrednostnih papirjev s taloni in kuponi vred, ktere je pri nekemu zasačenemu anarhistu dobila, in to so: šest obligacij turškega posojila 792 milijonov frankov nominalne vrednosti, vsaka po 400 frankov na sledeče številke: 0,070.559, 085.185 (s kuponi od 1. aprila 1876 pa do sedaj); 0,148.017, 0,237.396 (s kuponi od 1. aprila 1876 pa do sedaj); 0,661.323 s kuponi od 1. aprila 1876 pa do sedaj). Ko bi se zvedel pravi poslednji posestnik teh obligacij, bi se pač policiji zopet nova steza odprla, po kateri bi morda v temno kraljestvo anarhistov nekaj korakov dalje prodrla.

Na **Laškem** se zopet nekaka sprememba kuha v ministerstvu. Pravijo, da bo zunanje zadeve prevzel dosedanji že večletni Dunajski poslanik grof Robillant, ki je na cesarskem dvoru na Dunaji na jako dobrem glasu. Kaj nam pomaga, če ima laška tudi še tako dobrega zunanjega ministra, če si ta isti še toliko prizadeva dobre razmere med nami in Lahi ohraniti, če pa minister notrajnjih zadev, ki ima „irredentovce“ pod komando, ne stori svoje dolžnosti. Dokler se bo taisti z „irredento“ norčeval, in bo delal dvojno politiko gledé Primorja, kakor jo je nedavno ob priliki Pratičevega pogreba in Techijevega govora, ktereга je potem za na duhu opešaneга proglasil, da je s tem samega sebe in svoje sumljivo postopanje osnažil, tako dolgo vsi napor in vsi poskusi ministra zunanjih zadev ne bodo imeli zaželjenega vspeha. Vzajemno postopanje in soglasje med zunanjo in notranjo politiko je povsod tako potrebno, da ena brez druge nič ne opravi. Kar bode grof Robillant, kateremu so avstrijske poštene politične razmere dobro znane, vspešnega in dobrega napravil, pokazali mu bodo „irredentovci“ s svojim nenasitenim gladom po avstrijskih deželah vse sproti, ker jih ne zna ali noče minister notranjih zadev brzdati, kakor bi se jim spodobilo. Dokler se tako godi, tako dolgo tudi laški politiki in laški prijaznosti verovati ne smemo, če bi nam tudi zlato in srebro obetala.

Na **Britanskem** obsodili so v Warwicku dva fenirja, pri katerih so pred nekaj meseci naleteli na raznesline (dinamit, nitroglicer in itd.) ter so zaradi tega fenirja spravili pod ključ. Na 1. avgusta imela sta poslednjo in glavno obravnavo, ter so ju obsodili enega na dosmrtno ječo, drugega pa na 20 let posilnega dela. Ko bi po vseh državah na enak način z njimi postopali, kakor so jeli na Ruskem in po Angleškem s temi človeški družbi silno nevarnimi ljudmi postopati, anarhistov, fenirjev, črne roke, nihilistov in drugih tacių rovarjev, ki bi na razvalinah sedanjega reda radi zasadili krvavo zastavo svojo, bi bilo prej konec, kakor se zdaj kaže.

Izvirni dopisi.

Iz Vodice, 3. avgusta. Kdor iz Ljubljane proti Gorenjskemu po veliki cesti potuje, ugleda, ako se ozré na sive vrhove Kamniških planin, med Šmarno goro in Rašico znaten presledek, ki odpira pogled na rodovitno planoto, ki se razgrinja proti Kranju in Kamniku, ter od daleč pot kaže v prijazne, štiri ure od Ljubljane oddaljene Vodice. Čedna vas, ki šteje nad sto hiš, razteza se okoli farne cerkve, ktera stoji proti severu na koncu v zavetju obraščenih hribov in temnih gojzdov po plodni planjavi se razprostirajoče lepe Vodiške fare. Vse je v tem kraju v lepi razmeri razdeljeno: rodovitno polje, ktero obdeluje neutrudljivi kmetovalci „od zore do mraka rosan in potan“, zeleni travniki, obraščeni hribi, temni gaji, ki se kakor zeleni otoki vzdigujejo izmed žitnega polja, tako da je okolica ta krasna, izmed najlepših na Kranjskem. Vsak, kdor se sem potruji, to radostno pripozna.

Prav tako je sodil tudi slavni pevski zbor mestne fare sv. Jakoba v Ljubljani, ki je pretečeni četrtek na prijazno povabilo tukajšnjega g. župnika zjutraj z gospodom mestnim župnikom dospel v Vodice, se tu v čistem, zdravem zraku razvedrit, nas pa s svojim prihodom počastit in s preizvrstnim svojim petjem jako prijetno razveselit. Prekrasno je bilo petje med sv. mašo, kakoršno smo malokdaj slišali, pele so se zelo težke skladbe, a to tako lepo, da nam je srca pretresalo. Ivrtstno petje slišali smo tudi na prostem in pri obedu, da nam ne more iz spomina; vzlasti pa smo občudovali prekrasni glas prvega tenorista, učiteljskega pripravnika P. Radi častitamo pevovodju, gosp. L. Belarju zaradi takih pevskih moči in lahko je ponosen na svoj kor; pa tudi gosp. mestnemu župniku srečo voščimo k tako izbornemu petju v njegovi cerkvi, kateri kar more, rad žrtvuje za lepo cerkveno petje. Mislamo, da prav sodimo, da tako izbrano cerkveno petje veliko pripomore, da se cerkveno življenje v cerkvi sv. Jakoba pod sedanjim mnogozaslužnim mestnim župnikom tako lepo razveta.

Minulo sredo, 30. julija, umrl je tukaj bivši petošolec na Ljubljanski gimnaziji, Jožef Jeraj, po dolgi bolezni na pljučih. Bil je ranjki tih, priden, blag mladenič, ki je zelo želel pridobiti si više izobraženosti, ali slabotne njegove telesne moči ubravnile so mu izpolnitev iskrene te njegove želje. Zaradi bolehnosti moral je že lansko leto po dobro dovršenem prvem polletju, šolo zapustiti in iskati si ljubega zdravja na svojem domu. Komaj da je nekoliko okreval, hitel je ranjki letos zopet v šolo dovršit še drugo polletje; a kmalo je moral zaradi bolehnosti za vselej britkega srca šoli in svojim tovarišem slovo dati. Povrnil se je zopet domu, kjer je po dolgi bolezni, previden s sv. zakramenti za jetiko umrl in bil 1. avgusta pokopan.

Staršem tolikokrat naročamo, ne puščati doma nespametnih otrok brez varuha; žal, da se ta opomin tako rad pozabi, dostikrat v veliko nesrečo. Pretečeni teden pustili so neki starši na Dobruši nad dve leti staro deklico samo doma. Otrok pride do nizkega čebra, v katerem je bilo nekoliko vode, gleda vanj ter pade na glavo v čeber. Čez malo časa pridejo domu ali kolik strah jih prevzame, ko ugledajo edino hčerko vtopljeno v posodi na glavi stati!

Iz Sore, 4. avgusta. 20. julija se je vršila pri nas redka slovesnost — blagoslovjenja in pokladanja temeljnega kamna — a žalibog pri zelo neugodnem vremenu. Ljudje domačini in iz sosednjih fará so težko pričakovali slavnostnega dne. Z delom na polji sicer preobloženi so vendar z veseljem sekali in dovaževali mlaje, in dekleta pletle vence. V soboto popoldne pripelje ključar Jakob Dolinar iz Ljubljane vogelni kamen; pred vasjo dekleta okinčajo kamen in voz, potem ga med pokanjem možnarjev in zvonjenjem pelje na prostor, kjer se zida nova cerkev. Ljudstvo je bilo do solz ginjeno. Postavili smo na primernem prostoru altar za silo, na katerem bi se bila po naših mislih drugi dan obhajala slovesnost s sv. mašo in pridigo; postavili smo visoke in nizke mlaje, razobesili narodne zastave. Ko je bilo v soboto zvečer vse to dovršeno pride dež, na to pritisne še hudi vihar in kakšen! — zdelo se je, kakor da bi se sam peklenšček hotel znositi, ker se Bogu in sv. Štefanu na čast hram božji stavi. Hud vihar, ki je razsajal po noči in nedeljo dopoldne, nam je večje mlaje nagnil, manjše od kraja po tleh pometal, zastave odtergal, drugo olup-

šanje pokončal, z besedo; trud celega tedna je vničil. Kaj zdaj storiti? Slavnost preložiti? — To ne kaže; gospodje so zbrani, ljudstvo tudi, toraj pogum velja. Med hudim nalivom se podamo k na novo zastavljeni cerkvi, kjer preč. g. kanonik in župnik Anton Urbas v navzočnosti blagorodnega občespoštovanega g. okrajnega glavarja Mahkota, stavbenega mojstra g. Faleschinija in sosednih preč. gg. duhovnov prične sv. opravilo. Po dokončanem blagoslovljenji so pripravljene zidarji kamen vzdali s cementom. K sreči imamo na pokopališču provizorično kapelico, v kateri smo potem imeli službo božjo: pridigo, darovanje in sv. mašo; ljudstvo je stalo na prostem, deržaje dežnike v rokah, ker je vedno še deževalo. ni čuda, da pri taki nevihti marsikaj ni bilo tako, kakor bi imelo biti, kajti v enem trenutku celi načrt spremeniti ni lahka reč; eden navzočih gospodov se je šalivo izrazil, da se po njegovih mislih nekakšno tako obhaja služba božja pri Indijanih v Ameriki. Po dovršenem opravilu bil je skupni obed pri g. župniku. Prvo napitnico je napravil g. okrajni glavar na Sorške farane, v kateri je posebno povdarjal njihovo požrtvovalnost, in pravo je gospod zadel, kajti 9½ metrov na globoko hriba odkopati za prostor nove farne cerkve, in zdaj zidarjem vso potrebno tvarino zvoziti na hrib, gotovo ni majhna reč, je mnogo gorečnosti za hišo božjo. Popoldné se je zvedrilo in ljudje so precej prihiteli podajati opeko iz rok v roko, bilo jih je gotovo nad 200, postavljenih v dveh vrstah. G. dekan in g. okrajni glavar sta jih videla, ter jim zaslužen pohvalo izrekla.

Naj bodi še omenjeno, da smo v glavni kamen vložili nekaj najnovejših denarjev, slovenske časopise, g. Koblarjevo zgodovino Sorške fare in spomenico, [pisano na pergamentu, ktero so podpisali navzoči gospodje in stavbeni odbor. Bog daj srečno napredovanje, da bi bila, kakor zdaj upamo, o jeseni cerkev pod streho.

Iz Celja, 4. avgusta. V Celjski okolici je bila danes volitev 7 volilnih mož za volitev deželnih poslancev. Tu se je očitno pokazalo, na kateri strani je ogromna večina okoličanskih prebivalcev. Kajti med tem, ko so dobili naši možje: Jožef Levičnik, Zupanc Janez, Šah Karol, Žnidar Miha, Glinšek Matevž, Brežnik Gašper in Cocej Matevž po 66 glasov, so imeli nasprotni nemškoliberalni kandidati: Francki, Malle, Svetel, Marovšek, Mravlak, Jezernik (Erjavec) in Zajc le po 3 glase. Bilo je sicer še pripravljenih nekoliko nemškutarjev, ki so čakali pri Francki-ju in bi bili šli k volitvi, ako bi bilo upanje za njihovo zmago; toda sram jih je bilo se pokazati v volitveni sobani in so jo rajše kar na tihoma pobrisali domu. — Naj bi bila volitev za občinski odbor prosta, videlo bi se bilo, da je nemčurstvo v naši okolici ugonobeno. Sicer bo vlada v svoji pravičnosti na vsaki način morala zopet ovreči volitve v II. razredu, če noče večine pripoznati slovensko konservativni stranki.

Iz Celovca, 3. avgusta. Včeraj in danes imamo tu pri nas v Celovci veliki nemški „Feuerwehrtag“, kamor so prišli ognjegasci iz raznih krajev Koroške in tudi iz treh pokrajin iz Kranjske, in sicer: iz Ljubljane, Kranja in Trziča. Vsa slavnost je 20letnica obstanka Celovške požarne straže in je v veliko-nemškem duhu osnovana (saj drugače pri nas misliti ni). Po mestu vihrá obilo zastav in precejšnjo število v nemških barvah črno-rudeče-rumene; na glavnem trgu nasproti spomenika Marije Terezije so tudi enako veliko zastavo nasadili in mestjani so prav pridno menjali boje na zastavah, ktere so bile pri pohodu cesarjeviča Rudolfa belgijske, so danes trdo nemške. Ali to ni še dovolj. Na slavalok v kolodvorskih ulicah obesili so tudi rudečo tablo s črno-zlatimi črkami: „Gut Heil“; da še celó neka požarna bramba Koroška ima svojo društveno zastavo v takih bojah in gospodje poveljniki, se zna, so enako dekorirani. Ni mar žalostno, da se humanitarni zavodi z enakimi veliko-nemškimi in izdajskimi sredstvi pečajo, ko mi Slovenci tu na Koroškem, Štajarskem in po Primorskem s svojo pravo zastavo skoro na dan ne smemo, kakor pričajo dogodki Goriške slavnosti. Mislim pa tudi, da naši kranjski rojaki ne uživajo tu velikega veselja, najmanj pa vrli rojaki iz Kranja, kateri edini so imeli slovenski napis: Kranj, ne „Krainburg“. Seveda, Ljubljanski gospodje s Tržičani se že malo bolje počutijo med to veliko-nemško gospodo, vendar pa ne prav po domače; posebno navdušenosti pa nema cela slavnost s svojim kričanjem „Gut Heil“, kateri se je redko in nekako prisiljen čul.

Baš sedaj, ko vlada velika vročina „pasjih dni“, poklicani so deželni bramboveci k vojaškim vajam, in se hudo mučijo in ne morem si kaj, da ne bi omenjal čudne prilike: danes nedelja 3. avgusta šli so ti ljudje že ob 3. uri zjutraj na vaje in streljanje tarče in se vračali še le ob 10 nazaj, toraj ne dovolj, da se ob delavnikih od 5. do 11. ure in od 2. ali 3. do 6. ure mučijo, še nedelje je treba uporabljati za to. Zares čudno, na eni strani se omejuje služba ob nedeljah in praznikih, kakor pri pošti, na drugi pa se čisto nič na Gospodove dneve ne ozira. —r.

Domače novice.

(Nova maša.) V nedeljo 3. avgusta je obhajal č. g. Jakop Pokoren v mestni farni cerkvi sv. Jakopa svojo novo mašo. Kako priljubljene so nove maše vernikom se je zopet ta dan pokazalo, ko je bila prostorna cerkev do zadnjega kotiča celó na obstranskih korih kar natlačena. Slovesnost je poviševal izvrstni govor domačega g. župnika Ivana Nep. Rozmana, prekrasen lišp domačih in ptujezemskih cvetlic, pa čaroben blesk mnogobrojnih svetilnikov. Petje na koru bilo je, kakor vselej, tehnično dovršeno, in bolj cecilijansko, kakor o patrociniji; pela se je namreč neka Horakova maša, ktero tudi cecilijanci odobravajo. Tako spodtikljiva, (akoravno res, da bolj vesela) pa ni bila Mozartova maša, kakor jo zadnji „Glasbenik“ popisuje. Svetovati bi bilo izvrstnemu šentjakopskemu koru, naj si za največje praznike ne izbira tako težkih, preumetnih skladb, ktere bi treba, da poslušajo sami veščaki, in naj se obrne na tajništvo Cecilijskega društva, ki mu naj naznani primerne instrumentalne in vokalne skladbe.

(Še en teden) in nekaj dni je čas za kegljanje na dragocene dobitke, ki jih je „Ljubljanski Sokol“ odločil za najboljše kegljalce v čitalnici.

(Vojaki) prišli so včeraj popoldne v Ljubljano, kjer se bodo zbirali na večje tojesenske vojaške vaje. Iz Trbiža dospel je cel batalijon lovecev, iz Celovca pa dva eskadrona ulancev. Od Mariborskega pešpolka videli smo danes oskrbljevalce bivališč.

(Vabilo k slavnosti blagoslovjenja „Gorjanskega doma“.) kterege je sozidalo „Bralno društvo“ v Gorjah v spomin 600letnice vladanja Habsburžanov na Kranjskem, ki bode 17. avgusta v Gorjah pri Bledu. Spored: A. Ob 10. slovesna sv. maša v farni cerkvi. — Po maši sprevid od cerkve do „Doma“. Pred „Dômom“: 1. „Liepa naša domovina“, poje Gorjanski zbor. 2. „Blagoslovjenje“. 3. „Oče naš“, poje Gorjanski zbor. 4. „Slavnostni govor“, govori gosp. prof. Franjo Šuklje. 5. „Cesarska pesem“, poje Gorjanski zbor. B. Ob 1. uri popoldne skupni obed pri „Kaconu“. Po obedu prosta zabava in „Tombola“. C. Ob 6. uri odhod na Bled. Vožnja in petje po jezeru. Zunanji p. n. gostje se pripeljejo v Lesce ob 8¹/₄ uri in gredo lahko naravnost v Gorje, kamor je dobre 1¹/₂ ure peš hoda. Po slovesnosti do obeda si lahko ogledajo krasno okolico. Gledé obeda je opomniti, da naj se p. n. gostje gotovo oglase do 13. t. m., kajti na deželi ni tako lahko 100 ali več ljudem postreči, kakor pa v mestu. Oglasi p. n. gostov bodo tudi merilo pri naročevanju ladij za vožnjo po jezeru. Oglasi naj se pošiljajo g. Janezu Žirovniku.

(Služba okrajnega ranocelnika v Bledu) razpisuje se z letno plačo 600 gold. za čas njenega obstanka. Prošnje vlagajo naj se do 10. septembra 1884 na c. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici.

(O cerkvenem ropu) na Šmarni gori poročalo se nam je brezbožno početje hudobne roke že včeraj, toda zdlo se nam je tolikanj neverjetno, da smo novico rajši opustili. Ker nam danes zopet od druge strani dohaja isto poročilo, in ker tudi „Laib. Ztg.“ taistega omenja, prinašamo ga tudi mi, čeravno s težkim srcem našim bralcem. Hudobni tolovaji vlomili so toraj v cerkev na Šmarni gori v nedeljo po sv. Jakobu, ko je bil na Skaručini pod goró ležeči shod. Odprli so pušico in so iz nje pobrali blizo 8 gold. denarja. Med ravno tem časom odprli so tudi pušico pri prvem znamenji ob cesti iz Šmartna na Šmarno goró in denar iz nje pobrali, podobo matere božje vrgli so pa po bregu na travo kakih 15 do 20 korakov od znamenja oddaljeno.

(Nevarna bolezen.) Iz Podgraj se nam piše: V vasi Brdo blizo 4 ure od Kopra proti izhodu se je prikazala grozna bolezen, nekteri jo imenujejo kugo. Človeku se naredijo na nogah mehurji, razširi

se bolezen po životu, zopern duh se razširja in v malo urah je človek mrtev. V eni hiši so umrli štirje: gospodar in otroci, še za ostali dve osebi ste poapnjeni krsti (rakvi) pripravljeni. Ljudi je obšla tolika groza, da so pričeli kar jokati, če je duhoven vračaje se od pokopa koga poprašal: ali ima li kaj straha pred boleznijo? Hvala Bogu, da je bila do pretekle srede bolezen še le v eni hiši ter do zdaj dalje ni segala.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

II. Trgovina.

1. Trgovina z blagom.

Trgovci s pijavkami, s čebelami; ribiči; trgovci s perutnino; trgovci z živino, s sadjem; vrtnarji; trgovci z zelenjavo, z žitom, s senom in slamo, s predivom, in konopnino, z zelišči, z deželnimi pridelki; prodajalci lesa; trgovci z lesom in ogljem (premogom), z mavcem, z apnom, z oslami, s svinčeno gladkino, z železom, z železnino, z zlatino in srebrnino; prodajalci žebeljev; trgovci s klavirji, z muzikalnimi instrumenti, s šivalnimi stroji, s posodami, s steklenicami, z galanterijskim blagom, z lesovino; trgovci z drobnino, s hišno opravo, z norimberškim blagom, z igračkami, s kožami, z usnjem, z žimo in žimnatimi rešeti, z bombaževino, s cveticami, s prejo; prodajalnice mešanega blaga; trgovci s cerkvenimi paramenti, s platnenim blagom, z manufakturnim blagom; semnarji; trgovci z modnim blagom, s premarskim blagom, z pozamentarijami, z ovčjo volno, s suknom, z belim blagom, z volno, s klobuki; prodajalci čepic; trgovci z oblačili, z dežniki in solnčniki, z obutalom, s slamniki, s perilom, prodajalci pisne in risarske priprave; trgovci z dišavami, s špecerijami, z južnim sadjem; prodajalci sladkorja in kave; trgovci z delikatesami, z medeninami, s sadjem, s kislim zeljem, z vojeninami; trgovci z maslom, s slanino, z divjačino; trgovci s slaščicami, z žganjem; prodajalci žganja; trgovci z vinom; trgovci z lanenim oljem; prodajalci potroleja; trgovci s kolomazom; trgovci z voščeninami; trgovci z barvami; trgovci s partumerijami; prodajalci kruha; trgovci s kisom; prekupei; kramarji; trgovci z moko; prodajalci soli; trgovci z viktualijami; branjeveci; trgovci s cunjami.

2. Trgovina s knjigami, umetninami in muzikalijami, posojilna opravila.

Trgovci s podobami; prodajalnice knjig, umetnin in muzikalij; prodajalci molitvenih knjig; posojevalne knjižnice; prodajalci šolskih knjig.

3. Trgovina z denarji in z državnimi papiri.

Bankirji in menjalci denarja.

4. Špedicijsko in komisijsko opravilo, trgovinsko posredovalno opravilo. Komisijsko opravilo; odpravnik.

5. Pomožni obrti za trgovino. Upravniki; zavodi javnih tehtnic.

III. Promet.

1. Bankovstvo in upništvo. Privatne banke.

2. Prevažanje.

Vozna pošta; fijkarji in najemni vozniki.

IV. Prenočevalni in z živeli oskrbovalni zavodi.

Hóтели in gostilnice; prodajalci jedil; točarji žganja; kavarnarji; restavratérji; gostilničarji.

V. Zdravstveni obrti.

Kopelišča; zavodi za pokopavanje mrličev; konjederci.

(Dalje prih.)

Razne reči.

— V katoliško cerkev je vstopil Opavski zdravnik dr. Singer z vso svojo družino, ki je bila judovska. Kršeni so bili v Krakovem.

— Nekaj nenavadnega. V Palermu so vstrelili vojaka, ki je umoril svojega tovariša. Loteristi so stavili njegovo številko in so zadeli samo na to številko 322.744 lir. Loterija je imela takrat 152.316 lir zgube, kar se ni prej še nikdar zgodilo in se bo težko še kedaj.

— Razstava otrok. V Pragi so imeli letošnji predpust razstavo ženskega mesa, v Parizu imajo pa zdaj razstavo otroškega mesa. Razstava si je pridela naslov: „Mednarodna konkurenca lepote in zdravja“. Pripuščeni so otroci od 1—3 let. Najlepši

in najbolj zdrav otrok dobi 1000 frankov, najbolj močan 500 fr. drugih pet najlepših in najmočnejših pa po 100 fr. Komisija obstoji iz zdravnikov in umetnikov. Pri tako nevarnem položaji, kakor ga ima zdaj Francosko, se morejo le Francozi pečati s tako neumnostjo, kakor je razstava otrok.

— Laško. Neapoljskim jezuitom je laška vlada odtegnila pokojnino, ktero bi morali dobivati tudi po zloglasni satanski postavi od 7. julija 1866. Sodnija je v prvi instanci dala vladi prav. Apelacijski dvor v Rimu je pa razsodil po želji jezuitov in obsočil finančno ministerstvo, da mora plačati vse stroške.

Telegrami.

Dunaj, 5. avgusta. Dunajski uradni list objavlja cesarsko pismo grofu Kalnokyju, v katerem se mu naroča odprava vseh določil po štatutih reda sv. Štefana, sv. Leopolda, železne krone, ki za posamezne vrste v taistih redovih določujejo pravico na povišanje v žlahtni stan ali pa obligatno podelitev dostojanstva tajnega svetništva.

Dunaj, 5. avgusta. „Times“ piše: Dogovori med Francozi in Kitajci so v Fu-Čeu prenehali.

Rim, 5. avgusta. Kakor pišejo laški listi imenovali bodo sv. oče v bodočem konzistoriji dunajskega nadškofa za kardinala.

Paris, 4. avgusta. V Versailles se je sešel kongres zaradi preosnove ustave. Princ Napoleon proti shodu oporeka ter zahteva naj se skliče „Constituente“.

Marseille, 4. avgusta. Včeraj umrlo jih je 19 za koleró, danes 17 oseb; v Arles včeraj 4, danes 1; v Aix včeraj 2.

Aleksandrija, 4. avgusta. Chartum je padel. Mahdi se ga je polastil, ne da bi mu bilo treba za nož prijeti, na 24. julija, kakor je on to poprej svojim prijateljem obljubil. Cela Chartumska posadka prišla mu je v roke in toraj tudi Gordon paša. Krvi menda nobene ne preliha in z Gordonom lepo ravna.

Tuji.

4. avgusta.

Pri **Maltči**: A. Wagner, slikar, iz Stokholma. — Josip Steinmassler, trg. potovalec, z Dunaja. — Fr. Dvoržak, c. k. šolski ravnatelj, iz Krumlovega. — Jos. Wilhelm, trg. potovalec, iz Trsta. — Janez Ruggier, agent, s soprogo, iz Trsta. — Hektor Rassol, Lloydov vradnik, iz Trsta. — Vitez Schrott, c. k. nadporočnik, iz Trebiža. — Janez Kodre, duhovnik, iz Oseka. — Štefan Miksch, železn. vradnik, iz Kaniže. — Marija Krenn, vradnikova soproga, z Dolenjskega.

Pri **Stonu**: G. Hild, trg. potovalec, iz Gradea. — V. Planit in P. Schaarschmidt, iz Grimme. — Valt. Humar, učitelj, iz Gorice. — Reza Ferluga, posestnica, iz Tržiča pri Gor. — Ambrožič in Marija Samsa, iz Il. Bistrice.

Pri **Južnem kolodvoru**: Josip Schwarz, zasebnik, z Dunaja. — C. pl. Adamovič, c. k. ulanski kadet, iz Jezera. — Ana Reisinger, vdova, iz Ljubljane.

Pri **Virantu**: Herman Waibl, z družino, iz Reke.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

5. avgusta.

Papirna renta po 100 gld.	81 gl. 10	kr.
Sreberna	81 " 90	"
4% avstr. zlata renta, davka prosta	103 " 45	"
Papirna renta, davka prosta	96 " 20	"
Akcije avstr.-ogerske banke	862 " —	"
Kreditne akcije	314 " 70	"
London	121 " 50	"
Srebro	— " —	"
Ces. cekini	5 " 74	"
Francoski napoleon	9 " 65	"
Nemške marke	59 " 45	"

Na prodaj je

60 do 70 panjev čebel

v lepih, trdnih panjih s romčiki. Matice so lanske in letošnje. — Panji so jako čebelni in medeni; tehtajo po 20 kg. in čez.

Kupei naj se blagovoljno obrnejo na farni urad v Vipavi. (1)

M. Matiašič

v Kranji

priporoča svojo

veliko zalogo porcelana, glazerije, zlate okvire

in več drugega blaga na drobno in debelo, po najnižji ceni.